

BESLUIT (GBVB) 2022/2320 VAN DE RAAD**an 25 november 2022****betreffende steun van de Unie voor de uitvoering van een project “De weg vrijmaken voor innovatie: ontsluitingstechnologie en internationale veiligheid”**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name artikel 28, lid 1, en artikel 31, lid 1,

Gezien het voorstel van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In de “Integrale strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie” van 2016 wordt benadrukt dat de Unie haar bijdrage aan collectieve veiligheid zal opvoeren.
- (2) In de strategie van de Unie van 2018 tegen illegale vuurwapens, kleine en lichte wapens (SALW) en munitie daarvoor, getiteld “Wapens beveiligen, burgers beschermen”, werd opgemerkt dat de Unie relevante instrumenten zal gebruiken om onderzoek en ontwikkeling te ondersteunen op het gebied van betrouwbare en kosteneffectieve technologie om SALW en munitie daarvoor veilig te maken en het risico van onttrekking aan het legale circuit te verminderen. Voorts merkte de Raad in zijn conclusies over de aanneming van die strategie op dat de veiligheids-situatie is veranderd; te denken valt aan de terreurdreiging in de Unie en de voortgeschreden ontwikkelingen in het ontwerp en de technologie van SALW die van invloed zijn op de mogelijkheden van overheden om die dreiging aan te pakken.
- (3) In de mededeling van de Commissie van 2018 getiteld “Kunstmatige intelligentie voor Europa” wordt opgemerkt dat het leidende beginsel voor alle steun voor onderzoek op het gebied van kunstmatige intelligentie (KI) de ontwikkeling van “verantwoorde KI” is. Voort wordt er opgemerkt dat aangezien KI gemakkelijk over de grenzen heen kan worden verhandeld, alleen mondiale oplossingen duurzaam zullen zijn op dit gebied en dat de Unie het gebruik van KI en technologieën in het algemeen zal bevorderen om oplossingen te helpen vinden voor mondiale uitdagingen, de uitvoering van de overeenkomst van Parijs te ondersteunen en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties te verwezenlijken.
- (4) De secretaris-generaal van de VN heeft in het verslag van 2021 getiteld “Current developments in science and technology and their potential impact on international security and disarmament efforts” gewezen op de toenemende bezorgdheid dat de wetenschap en de technologie die van belang zijn voor veiligheid en ontwapening zich sneller ontwikkelen dan de normatieve en governancekaders voor inzicht in en de beheersing van de risico's.
- (5) De Unie wenst bij te dragen tot de collectieve veiligheid en tot de mogelijkheid de kansen te genieten die nieuwe technologieën bieden, en de uitdagingen ervan aan te pakken, met name wat betreft het multilaterale ontwapenings- en wapenbeheersingssysteem.
- (6) De Unie moet de uitvoering van het project “Innovatie ontsluiten: Ontsluitende technologieën en internationale veiligheid” ondersteunen,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Met het oog op de uitvoering van de “Integrale strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie” en rekening houdend met de strategie van de Unie tegen illegale vuurwapens, kleine en lichte wapens en munitie daarvoor getiteld “Wapens beveiligen, burgers beschermen”, alsmede met de mededeling van de Commissie van 2018 getiteld “Kunstmatige intelligentie voor Europa”, steunt de Unie de uitvoering van een project: “De weg vrijmaken voor innovatie: ontsluitingstechnologie en internationale veiligheid”.

2 De door de Unie te ondersteunen projectactiviteiten hebben specifiek tot doel de werkzaamheden te ondersteunen die het VN-Instituut voor Ontwapeningsonderzoek (*United Nations Institute for Disarmament Research* — UNIDIR) in het kader van zijn programma voor veiligheid en technologie verricht om de kennis van en het inzicht in nieuwe en opkomende technologieën die van belang zijn voor de internationale veiligheid te vergroten.

3. De projectactiviteiten zullen met name:

- a) nieuwe en opkomende technologieën en nieuwe toepassingen van meer gevestigde technologieën monitoren, identificeren en beter begrijpelijk maken, om beleidsmakers en besluitvormers toegankelijke kennis te bieden over de te onderzoeken technologiegebieden, op basis van technisch en wetenschappelijk onderbouwd bewijsmateriaal;
- b) trachten beter te begrijpen hoe nieuwe ontsluitingstechnologieën kunnen worden gebruikt en welke gevolgen zij in een veiligheidscontext kunnen hebben. De werkzaamheden in het kader van deze pijler zullen ook gericht zijn op de toenemende convergentie van de verschillende technologieën en hun domeinoverschrijdende toepassingen, en met name op de manier waarop de vooruitgang van ontsluitingstechnologieën de toekomst van conflicten en van het slagveld zal bepalen;
- c) er zal worden nagegaan of nieuwe ontsluitingstechnologieën nieuwe governance-uitdagingen met zich meebrengen en, zo ja, hoe het traditionele instrumentarium voor wapenbeheersing kan worden gemoderniseerd om deze uitdagingen het hoofd te bieden. Daarnaast zal het project ook de complementariteit onderzoeken van traditionele wapenbeheersingsmaatregelen met bredere maatregelen op het gebied van technologiegovernance die kunnen bijdragen tot de verwezenlijking van dezelfde doelen inzake beveiliging, stabiliteit, veiligheid, risicobeperking en non-proliferatie.

4. Een gedetailleerde omschrijving van het project is opgenomen in de bijlage.

Artikel 2

1. De hoge vertegenwoordiger van de Unie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid ("de hoge vertegenwoordiger") is belast met de uitvoering van dit besluit.
2. De technische uitvoering van het in artikel 1 bedoelde project is in handen van UNIDIR.
3. UNIDIR voert zijn taak uit onder de verantwoordelijkheid van de hoge vertegenwoordiger. De hoge vertegenwoordiger treft hiertoe de nodige regelingen met UNIDIR.

Artikel 3

1. Het financieel referentiebedrag voor de uitvoering van het in artikel 1 bedoelde, door de Unie gefinancierde project bedraagt 1 234 011 EUR.
2. Voor het beheer van de uitgaven die worden gefinancierd uit het in lid 1 genoemde referentiebedrag gelden de procedures en voorschriften die van toepassing zijn op de begroting van de Unie.
3. De Commissie houdt toezicht op het correcte beheer van de uitgaven die worden gefinancierd door het in lid 1 bedoelde referentiebedrag. Hiertoe sluit zij een bijdrageovereenkomst met UNIDIR. In die bijdrageovereenkomst wordt bepaald dat UNIDIR er zorg voor moet dragen dat de zichtbaarheid van de bijdrage van de Unie overeenstemt met de omvang ervan.
4. De Commissie tracht de in lid 3 bedoelde bijdrageovereenkomst zo spoedig mogelijk na de inwerkingtreding van dit besluit te sluiten. Zij stelt de Raad in kennis van eventuele moeilijkheden die zich daarbij voordoen en van de datum van sluiting van de overeenkomst.

Artikel 4

1. De hoge vertegenwoordiger brengt verslag uit aan de Raad over de uitvoering van dit besluit, op basis van kwartaalverslagen van UNIDIR. Die verslagen vormen de grondslag voor de evaluatie door de Raad.

2. De Commissie geeft informatie over de financiële aspecten van de uitvoering van het in artikel 1 bedoelde project.

Artikel 5

Dit besluit treedt in werking op de datum van de vaststelling ervan.

Het verstrijkt 24 maanden na de sluiting van de in artikel 3, lid 3, bedoelde bijdrageovereenkomst. Dit besluit verstrijkt echter zes maanden na de datum van inwerkingtreding indien er binnen die termijn nog geen overeenkomst is gesloten.

Gedaan te Brussel, 25 november 2022.

Voor de Raad
De voorzitter
J. SÍKELA

BIJLAGE

PROJECTDOCUMENT

“De weg vrijmaken voor innovatie: ontsluitingstechnologie en internationale veiligheid”

Inleiding

Vooruitgang in wetenschap en technologie is van cruciaal belang voor economische en sociale ontwikkeling en welvaart. Echter, zoals de secretaris-generaal van de Verenigde Naties in het verslag van 2021 over *“Huidige ontwikkelingen in wetenschap en technologie en het potentiële effect daarvan op de internationale inspanningen voor veiligheid en ontwapening”* stelde: er bestaat toenemende bezorgdheid over het feit dat “ontwikkelingen in wetenschap en technologie die relevant zijn voor veiligheid en ontwapening, te snel gaan voor het vermogen van regelgevings- en governancekaders om de risico's te doorgronden en ermee om te gaan”.

Het VN-Instituut voor Ontwapeningsonderzoek (UNIDIR) is een autonome instelling binnen de Verenigde Naties die onafhankelijk onderzoek doet naar ontwapening en aanverwante vraagstukken, met name op het gebied van de internationale veiligheid. Sinds de oprichting ervan speelt UNIDIR een leidende rol bij het ondersteunen van de inspanningen om inzicht te krijgen in en te reageren op de veiligheidsimplicaties van snelle en transformatieve technologische vooruitgang. Tegenwoordig worden deze werkzaamheden gestructureerd door middel van een specifiek meerjarig **programma voor veiligheid en technologie** (SECTEC), dat een belangrijke kennisbron is voor en een brug slaat tussen de internationale diplomatieke gemeenschap, de particuliere sector en het maatschappelijk middenveld (alleen al in de afgelopen twee jaar werden meer dan 13 000 publicaties gedownload en namen meer dan 6 500 personen aan SECTEC-evenementen deel). Een en ander heeft ook belangrijke beleidseffecten gesorteerd, zoals specifieke vermeldingen in twee door de Algemene Vergadering van de VN aangenomen consensusverslagen over internationale cyberbeveiliging.

Het voorgestelde 2-jarige project, getiteld **“De weg vrijmaken voor innovatie: ontsluitingstechnologie en internationale veiligheid”**, zal gericht zijn op **welbepaalde sleuteltechnologieën** en het potentiële effect daarvan op de internationale veiligheid. De werkzaamheden in het kader van dit project worden in drie werkstromen georganiseerd, zoals gedetailleerd beschreven in het volgende deel.

Het project zal volledig worden geïntegreerd in het bredere SECTEC-werkprogramma, waarbij wordt gebruikgemaakt van kennisbronnen en netwerken die reeds in het kader van het bredere programma zijn opgezet, en wordt bijgedragen aan de verwezenlijking van de algemene doelstellingen ervan, die nauw aansluiten bij het eigenlijke mandaat van het Instituut:

- **Beleid en besluitvorming vormgeven.** Technologische innovatie is een factor van nieuwe onzekerheid in het mondiale veiligheidsklimaat en ondergraaft traditionele opvattingen over conflicten, alsmede wapenbeheersingsconcepten en reacties. De multilaterale ontwapeningsmechanismen, mede op regionaal en nationaal niveau, zullen hun instrumenten en processen moeten aanpassen om doeltreffende beleidsreacties op nieuwe technologieën te ontwikkelen. SECTEC dient als bijdrage en input voor de opzet van dergelijke beleidsreacties door het leveren van kennis, advies en ideeën.
- **De kenniskloof verkleinen ten aanzien van technologische aspecten van de internationale veiligheid.** Veel uitdagingen en kansen van nieuwe technologieën hebben te maken met de technische kenmerken ervan, waardoor het moeilijk is om beleid of regelgeving in te voeren zonder adequaat inzicht in de technologie in kwestie, met inbegrip van de eraan verbonden risico's en kansen. Dit probleem wordt nog vergroot door de inherente dubbele (of universele) toepassingsmogelijkheden ervan, die een breder inzicht vereisen in de mogelijke domeinoverschrijdende effecten en afhankelijkheden van beleids- of regelgevingsinitiatieven.
- **Een brug slaan tussen gemeenschappen.** In een tijd van toenemende mondiale instabiliteit en achterdocht en van een toenemend aantal actoren, een grotere verspreiding van kennis en expertise en beperktere opties voor traditionele vormen van regelgeving, is het dringend noodzakelijk dat verschillende gemeenschappen samenkomen en inzichten delen om hun respectieve agenda's te onderbouwen. Dit geldt voor gemeenschappen die actief zijn in verschillende sectoren (bv. overheden, het bedrijfsleven, het maatschappelijk middenveld) en voor gemeenschappen binnen de multilaterale mechanismen die van oudsher in hun eigen cocon werken (bv. internationale veiligheid, ontwikkeling, digitale samenwerking, criminaliteit). SECTEC zal de unieke status van UNIDIR benutten om over de muren heen samen te werken teneinde steeds meer onderling afhankelijke zienswijzen met elkaar te verbinden, bruggen te slaan tussen gemeenschappen, en kennis te consolideren.

PROJECT

Het aangaan van de uitdagingen en het benutten van de kansen in verband met technologische vooruitgang in de context van vrede en veiligheid is een complexe taak. In het algemeen vereist die het vermogen te begrijpen wat de technologie inhoudt, hoe deze kan worden gebruikt en waarvoor, en welke governance-instrumenten er beschikbaar zijn om de ontwikkeling en het gebruik ervan te sturen of te controleren. Het voorgestelde project, getiteld “**De weg vrijmaken voor innovatie: ontsluitingstechnologie en internationale veiligheid**” heeft tot doel de ontwikkeling, toepassing en governance van geselecteerde sleuteltechnologieën en de relevantie daarvan voor de internationale vrede en veiligheid te verkennen via de drie hieronder beschreven werkstromen.

In het kader van dit project wordt ontsluitingstechnologie gedefinieerd als technologie die innovatie, vermogensontwikkeling en een grotere impact op andere toepassingsgebieden binnen het SECTEC-programma van UNIDIR mogelijk maakt of stimuleert, met name cybertechnologie, AI en autonomie, en systeemintegratie. Dit strookt met het EU-beleid inzake sleuteltechnologieën, dat de fundamentele rol van deze transversale technologieën als aanjagers van innovatie in alle sectoren en toepassingen erkent.

Dit project is gericht op de kansen en de uitdagingen in verband met de vier ontsluitingstechnologieën die vanuit een veiligheidsperspectief als bij uitstek relevant worden beschouwd: **geavanceerde materialen** (bv. halfgeleiders, micro- en nanotechnologieën), **onderdelen en componenten** (bv. microchips, sensoren), **infrastructuur** (bv. connectiviteitsinfrastructuur van de volgende generatie — 5G en 6G, internet der dingen, cloud, soeverein internet) en **dataverwerking en computing** (bv. cloud, edge en kwantumcomputing).

1. Werkstroom 1: Monitoring van trends en vergroting van de bekendheid met ontwikkelingen in wetenschap en technologie

1.1. Doel

Het doel van deze werkstroom is het in kaart brengen van en inzicht verkrijgen in nieuwe en opkomende technologieën, en nieuwe toepassingen van meer ingeburgerde technologieën. Binnen deze werkstroom is het in de eerste plaats de bedoeling om beleidsmakers en besluitvormers toegankelijke kennis over de in dit verband bestudeerde technologische gebieden te verschaffen op grond van technisch en wetenschappelijk onderbouwde gegevens.

1.2. Verwachte resultaten

- a) Grotere paraatheid bij beleidsmakers en besluitvormers voor de uitdagingen en kansen die nieuwe en opkomende technologieën met zich meebrengen.
- b) Beter inzicht in de verbanden en convergenties tussen verschillende technologieën.
- c) Een groter bewustzijn van de potentiële risico's en baten van nieuwe technologieën en levering van capaciteit voor vroegtijdige waarschuwingen voor staten met een beperkte horizonverkenningcapaciteit.

1.3. Beschrijving van de werkstroom

Deze werkstroom omvat twee werkgebieden: Ten eerste wordt er een functie voor **voortdurende technologische horizonverkenning** opgezet die de meest relevante vorderingen op wetenschappelijk en technologisch gebied in een vroeg stadium van ontwikkeling of toepassing moet detecteren, doorlichten en analyseren. Deze activiteit zal resulteren in **2 jaarlijkse compendia van de meest relevante trends op het gebied van technologische innovatie** in verband met internationale vrede en veiligheid. De resultaten hiervan zullen geen duplicatie zijn van, maar een aanvulling vormen op de werkzaamheden in officiële multilaterale processen, zoals het CWV en de daaronder ressorterende *Groep van regeringsdeskundigen inzake opkomende technologieën op het gebied van dodelijke autonome wapensystemen of de Open Werkgroep inzake beveiliging van en veiligheid bij het gebruik van informatie- en communicatietechnologieën*, en zullen dienen als bijdrage aan de ruimere waaier van relevante multilaterale activiteiten, zoals het jaarlijkse verslag van de VN-SG over de rol van wetenschap en technologie in de context van internationale vrede en veiligheid, de Gemeenschappelijke Agenda, met inbegrip van de nieuwe agenda voor vrede, en de Top voor de Toekomst, in 2023.

De tweede activiteit binnen deze werkstroom omvat de organisatie van **8 technologie-ontbijten**, die ieder kwartaal aan de diplomatieke gemeenschap in Genève en New York de gelegenheid moeten bieden om in een informeel kader en in rechtstreeks contact met deskundigen specifieke ontsluitingstechnologieën met relevantie voor de internationale vrede en veiligheid te leren kennen en erover van gedachten te wisselen. Elk evenement zal tweemaal plaatsvinden: de eerste keer in Genève en de tweede keer virtueel, voor de gemeenschap in New York.

2. Werkstroom 2: Inzicht verkrijgen in de impact van wetenschap en technologie op de internationale vrede en veiligheid

2.1. Doel

Het doel van deze werkstroom is inzicht te verkrijgen in manieren waarop nieuwe ontsluitingstechnologieën zouden kunnen worden ingezet en wat het effect ervan zou kunnen zijn in veiligheidscontexten. Daarnaast zal er aandacht worden besteed aan de toenemende convergentie van verschillende technologieën en de domeinoverschrijdende toepassingen ervan. Meer bepaald zal worden bekeken hoe doorbraken op het gebied van ontsluitingstechnologieën de toekomst van conflicten en van het slagveld zullen bepalen.

2.2. Verwachte resultaten

- a) Meer inzicht bij de gemeenschap van beleidsmakers in de impact van nieuwe en opkomende ontsluitingstechnologieën op vrede en veiligheid.
- b) Een beter vermogen om verbanden en koppelingen tussen toepassingsgebieden van verschillende technologieën tot stand te brengen, wat leidt tot beter onderbouwde beleidsdiscussies over de grenzen van verschillende domeinen en processen heen.
- c) Een beter vermogen om tot beleidsmaatregelen te komen die erop gericht zijn de met nieuwe technologieën gepaard gaande risico's te verminderen, zonder vooruitgang en innovatie in de weg te staan.

2.3. Beschrijving van de werkstroom

Deze werkstroom omvat de uitvoering van **vier onderzoeksstudies**, één voor elk van de subcategorieën ontsluitingstechnologieën waar het hier om gaat. Elke studie moet zowel een inleiding tot de technologie zelf bevatten, als een analyse van de potentiële positieve en negatieve effecten van deze technologie op de internationale vrede en veiligheid. De voor deze effectbeoordelingen te volgen onderzoeksmethode zal niet alleen betrekking hebben op militaire vermogens, maar, waar relevant en toepasselijk, ook op politieke, economische, sociale, technologische, juridische en milieufactoren (PESTLE-analyse). Deze onderzoeken zullen uitmonden in schriftelijke verslagen met samenvattingen die in alle officiële VN-talen beschikbaar zullen zijn om het bereik en de toegankelijkheid te vergroten (de volledige verslagen zullen worden vertaald naarmate van de beschikbare tijd en middelen).

Daarnaast zullen er binnen deze werkstroom, gelet op het complexe politieke, militaire, juridische en technische ecosysteem waarin deze technologieën worden ontwikkeld en uitgerold, **vier dialogen met meerdere belanghebbenden** worden gehouden om de onderzoeksactiviteiten aan te vullen en de gedachtewisseling en kennisoverdracht tussen verschillende gemeenschappen van belanghebbenden te bevorderen. Deze bijeenkomsten zullen in hybride vorm plaatsvinden, en wel op tijdstippen die het mogelijk maken dat publieksdoelgroepen uit de hele wereld ze kunnen volgen.

3. Werkstroom 3: De wapenbeheersing moderniseren en governancereacties van de 21e eeuw ontwikkelen

3.1. Doel

Het doel van deze werkstroom is na te gaan of nieuwe ontsluitingstechnologieën nieuwe governance-uitdagingen met zich meebrengen en, zo ja, hoe het traditionele instrumentarium voor wapenbeheersing kan worden gemoderniseerd om ze aan te gaan. Daarnaast zal worden nagegaan in hoeverre traditionele wapenbeheersingsmaatregelen complementair zijn met bredere maatregelen op het gebied van technologiegovernance die kunnen bijdragen tot de verwezenlijking van dezelfde doelstellingen inzake beveiliging, stabiliteit, veiligheid, risicobeperking en non-proliferatie.

3.2. Verwachte resultaten

- a) Een beter inzicht verkrijgen in de mogelijke sterke punten en beperkingen van de huidige wapenbeheersingsinstrumenten met betrekking tot nieuwe en opkomende technologieën.
- b) Een beter inzicht verkrijgen in de bredere reeks instrumenten voor technologiegovernance (bv. industriestandaarden, zelfreguleringsmechanismen) en in de manieren waarop de internationale veiligheidsgemeenschap dergelijke instrumenten kan inzetten om een vreedzamere, stabielere en veiligere wereld na te streven.
- c) Kruisbestuiving van kennis tussen verschillende sectoren via informele uitwisseling, die openstaat voor alle VN-lidstaten, het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld in het algemeen.

3.3. Beschrijving van de werkstroom

Deze werkstroom zal voortbouwen op de resultaten van werkstroom 2 om de analyse van de geselecteerde ontsluitingstechnologieën verder uit te breiden door middel van **vier aanvullende onderzoeksstudies** over de specifieke uitdagingen op het gebied van governance en mogelijke beleidsreacties. Net als in werkstroom 2 zal elk onderzoek worden aangevuld met een specifieke **dialog met meerdere belanghebbenden** in hybride vorm, met als doel om uit verschillende sectoren lessen te trekken die kunnen worden gebruikt om te komen tot betere vormen van beleidsrespons op het gebied van internationale veiligheid.

Daarnaast zullen binnen deze werkstroom het concept en de eerste opzet worden uitgewerkt van een **interactieve infographic** aan de hand waarvan voor geselecteerde ontsluitingstechnologieën relevante wapenbeheersingsinstrumenten en meer algemenere instrumenten voor technologiegovernance op regionaal en internationaal niveau kunnen worden benoemd en in kaart gebracht. Deze activiteit zal dienen om zowel de methode voor het benoemen en prioriteren van toepasselijke en relevante instrumenten, als verschillende opties voor datavisualisering uit te testen. De infographic zal worden geüpload op een specifieke pagina op de website van UNIDIR.
